نویسنده: آصف بهاند

تاریخ:۲۰۱۵/۰۲/۲۴

خو مقالې، خو خپیرې او یو یاد داشت
«ما سور گل ژاړه، تور گل یي په خره سپور راوړ»

دا خبره پښتانه هغه وخت کاروي چې يو ورته ټپي پروت وي او بل هم د تلو نه وي او په وينو لړلی يي په خره ۷ورته راوړي.يعني غم د پاسه غم وي.
زه لګيا يم هره ورځ د خپل ورځني ژوند ډير ساعتونه په مطالعه او تحقيق د دې له پاره تيرووم چې دا بد مرغه خلک د ماشومانو او کوچنيانو په قدر، تربيه کولو، ښونځي ته د ليږلو ، تعليم ورکولو، هغوی سره د چال چلن او په پای کې د خپل ځان، خپلو بچيانو، خپلې تولنې د راتلونکو نيکمرغيو په باب په يو ښه پوه شي، خو دوی ډيره سلنه يا سواد نه لري، يا ميديا ته لاسرسی نه لري او که يي لري، ډيری يي د بيلابيلو دلايلو له مخې دا او دې ته ورته مقالې لولي نه چې له ښه خبر شي او په ښه پوه شي.
اصل کيسه دا ده چې موږ په ټولنه کې يوبل ګل هم کرلی شوی، غوړيدلی هم دی او د ميډيا له ګريوانه څخه يي د ويديو په بڼه سر هم راوتلی دی او د دې ويديو ليدل ما ته هم را په برخه شول. د دې ويديو په ليدلو سره دې نتيجې ته ورسيدم چې:
اوس نو زه يي له لوستلو ورتير يم او له تيريدو سره سم مې زړه ته را لويږي چې هغه خلک به وايي:
«زه پور غواړم، دی نور غواړي» .
زه لوستل ورنه غواړم هغه ماما؟؟؟ لګيا دی ماشوم وهي. ځان هم نه وربانديږ په تکليفوي. په وار سره يو ماشوم په بل ماشوم وهي. «پکه، دا دې لا بله سپکه» سم دلاسه مې په زړه کې راتير شول چې: يو بل تور داغ مو هم وګاټه.
د ۲۰۱۵ کال د فبرورۍ په درويشمه نيټه سهار مهال، له نورو لوستنو اوليکنو وروسته د مختکاب بڼ ته ور ننوتم.
داسې يي وګڼئ چې دا بڼ هم سم د کابل باغ عمومي پل دی. هر څه په کې شته، هر څوک په کې ليدلای شي.
زما د مختکاب د بڼ يو همغږی ښه ژورنالست ښاغلی احمد شاه اعظمي دی. ده د خوږ ژبي شاعر عيسی بهرام له صفحې نه يوه ويديو ور خوښه کړې وه او په دې ډول زما سترګي پرې ولګيدې.
ما د دې ياد داشت د ليکلو له پاره د ويديو د اصلي پټي او اخستونکي د پيدا کولو په غرض له ښاغلي بهرام سره اړيکه ونيوله، هغه زما د پوښتنو په ځواب کې داسې راته وليکل:
«سلامونه استاده!
الله (ج) دې وکړي چې د خپلې درنې کورنۍ سره روغ اوسئ.
استاده! دا ويډيو ما له مختکاب څخه اخيستې وه. هلته چا د توکو په پاڼه کې اچولې وه چې زه يې ډېر زياد خفه کړم. اوس انسانان دې ته هم خاندي چې کله دوه ماشومان يوبل په څپېړه وهي.
استاد کورمو ودان چې پوښتنه مو وکړه. لينک نه تاسې کولای شئ آزادانه استفاده وکړئ.
ستاسې د سلامتيا په هيله
بهرام»
د ويديو د اصلي اخستونکي او د ميډيا چال ته د را رسوونکي پته مالومه نه ده، خو که د افغانستان په اوسنيو شرايطو کې يي عامل هم پيدا کړو، څه کولای شو. اوس عمل تر سره شوی دی. په ټولنه کې دا او دې ته ورته نورې منفي کړنې د دې مانا لري چې د ټولنې د پوهې او سواد سطحه ټيټه نه، بلکې صفر ده. سياسيون خو يوازې د

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خير و لولئ

قدرت په جال کې نښتي دي او هر يو غواړي خپله برخه ډيره او غوړه کړي، «غم ده د لالي په سر» قلموال او فرهنګيان خپله پوه شي چې وکړي، خو زما سلا دا ده چې بايد غلي پاتې نه شي.
په ليدو يې ماته د ۱۹۹۱ کال يوه خاطره را په ياد شوه: زه له خپلې کورنۍ سره کابل پوهنتون ته ور څېرمه دهبوري کې د پوهنتون په کورونو کې د نجونو له پاره د جوړيدونکي ليلي په اړخ کې د پوهنتون ملکيت کورونو کې اوسيدم. د سياف جان؟ او مزاري جان درې جګړې مو همالته په تاخانه کې تيرې کړې، دې ځناورو به چې د خپلو بادارانو په امر د اکمالاتو يا ځينو نورو مرداريو له پاره اوربند وکړ، بيا به يې کوم مجبور لاروی يا کوڅه ډب سپي په لارو کې په نښه ويشتل.
د ماشومانو دا وهل هم هماغسې در واخلۍ. کوم ټوپکوال يا پاټکوال به له خپلو مردارخوريو د وزګارتيا په وخت کې دغه کار د تفريح او خوشالتيا له پاره کړی وي. دوه بې سر پرسته، بې پلاره ماشومان به يې دې کار ته اړ ايستلي وي.
په کوم هيواد کې زه ژوند کوم، د پرمختللي نړۍ يوه غوره بېلګه ده. دلته که څوک بل تن يو سوک و وهي او مضروب له سند(شاهد، ويديو، عکس) سره پوليس ته عارض شي، ضارب د محکمې له خوا د څو ساعتونو په اوږدو کې له شپږو نه تر اتلس مياشتو پورې زندان ته ليږل کيږي. او هلته زما په هيواد کې وهل خو لا پريږده، وژل هم سزا نه لري.
سره له دې چې د څاپيرو دا ويديو څو ورځې مخکې لاس په لاس شوې وه، خو ماته په پاسنی نيټه په مخه راغله.
ويديو په لاندې لينک کې ليدلای شئ:
https://www.facebook.com/video.php?v=963681976998240
په هغې شيبه کې مې يا له احساساتو يا له درده او يا له ډيره قهره دا لاندې کامنټ په فيسبوک ورته وليکه:
ښاغلی بهرام!
لومړی له تاسو او بيا له ښاغلي احمد شاه اعظمي نه مننه چې دا ويديو مو شريکه کړه.
دا ويديو او د دې کوچنيانو دا حالت ليدل، نور چا ته چې هر ډول وي، وي به، خو زما له پاره دومره دردونکې وه چې له ليدلو يې وروسته په ځان نه پوهيدم چې څه وکړم. په څو دليلونو:
زه يو پلار يم او د يو ويشتمې پيړۍ د دويمې لسيزې د قوانينو په رڼا کې په دې پوهيږم چې ماشومانو سره بايد څه وخت څه وشي، خو زما په وطن کې څه ور سره کيږي؟
همدا اوس د کوچنيانو پر ادبياتو د «د کوچنيانو ادبيات، تاريخي پس منظر او اوسنی حالت» تر سر ليک لاندې زما مقالې خپريږي، چې پنځمه برخه يې تيره شپه آنلاين شوه. د همدې پنځمې برخې په وروستيو پروګرافونو کې مې په همدې موضوع خبرې کړې دي، مګر چا ته يې وايې؟
«نصيحت په غافلانو اثـر نه کـا
دسړي اوسپنې خوشې ټکول دي»
او په دې زمانه کې زما د وطن له ماشوم سره داسې چلن کيږي.
هغه قوم چې خپل نوی نسل ښونځي ته د ليږلو په ځای، يو د بل وهلو ته اړ باسي، حال به يې دغسې وي لکه د افغانستان اوسني خلک. همدا ټوپکوال د جګړې او جهاد په نامه د ښونځي په ځای جګړو ته وليږل شول، اوس ټوله نړۍ ورته اړم ده چې له تشدد نه يې واړوي، خو نه يې شي اړولی.
دغه نازنين کوچنيان، دغه کورنۍ، دغه کلی، دغه ټولنه او دغه خلک هم دغسې در واخله.
زما په وطن کې ښونځی سوځول شوی او ښوونکی حلال شوی دی او هر چيرې چې ښونځی نه شته، نو دغسې به وي.
خو دا په ياد ولرئ چې نوره دنيا کې دا ديو زرين اصل په توګه منل شوی ده چې:
«ماشومان ګلان دي، ګلان ښه وساتئ»
پای

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې ښې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ